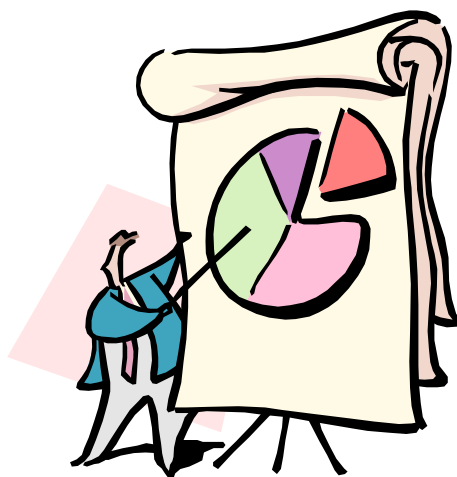

PRZEMOC DOMOWA

Opracowanie:
mgr Krzysztof Dziadkiewicz - *psycholog*

Pytania zasadnicze:

1. Aspekt definicyjny: Czym jest przemoc domowa i jakie są jej przejawy?
2. Aspekt prawny: Jakie obowiązki w świetle przepisów prawa mają osoby pracujących w szkole, w kontekście zjawiska przemocy domowej?
3. Aspekt praktyczny:
Dlaczego niektórzy unikają podejmowania problemu zaistnienia ewentualnej przemocy domowej?
Jak wygląda system pomocy ofiarą przemocy w naszym powiecie?
Jak rozmawiać z dzieckiem mogącym być ofiarą przemocy domowej?
4. Inne.....

Czym jest przemoc domowa?

PRZEMOC W RODZINIE CHARAKTERYZUJE SIĘ TYM, ŻE:

1. JEST INTENCJONALNA

Przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.

2. SIŁY SĄ NIERÓWNOMIERNE

W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy.

3. NARUSZA PRAWA I DOBRA OSOBISTE

Sprawca wykorzystuje przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).

4. POWODUJE CIERPIENIE I BÓL

Sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

(Źródło: Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”)

Czym jest przemoc domowa? – c.d.

(Źródło: Ustawa o Przeciwdziałaniu w Rodzinie)

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

1) członku rodziny - należy przez to rozumieć osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.1)), a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą;

2) przemocy w rodzinie - *należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.*

Aspekt prawny

Kto ma obowiązek zawiadomienia o możliwości popełnieniu przestępstwa przemocy domowej i co grozi za nie zawiadomienie?

Art. 304. § 1. Każdy dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub Policję. Przepis art. 191 § 3 stosuje się odpowiednio.

art. 191 § 3. Jeżeli zachodzi uzasadniona obawa użycia przemocy lub groźby bezprawnej wobec świadka lub osoby najbliższej w związku z jego czynnościami, może on zastrzec dane dotyczące miejsca zamieszkania do wyłącznej wiadomości prokuratora lub sądu. Pisma procesowe doręcza się wówczas do instytucji, w której świadek jest zatrudniony, lub na inny wskazany przez niego adres.

Komentarz aktualizowany do art. 304 Kodeksu postępowania karnego (Grajewski, 05.2012r.)

Przepis art. 304 § 1 statuuje społeczny, a nie prawny, obowiązek zawiadomienia prokuratora lub Policji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu. Niepodporządkowanie się temu nakazowi **nie pociąga za sobą żadnych sankcji karnych**.

304§ 2. Instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.

Art. 231. § 1. **Funkcjonariusz publiczny**, który, przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków, działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 działa nieumyślnie i wyrządza istotną szkodę,

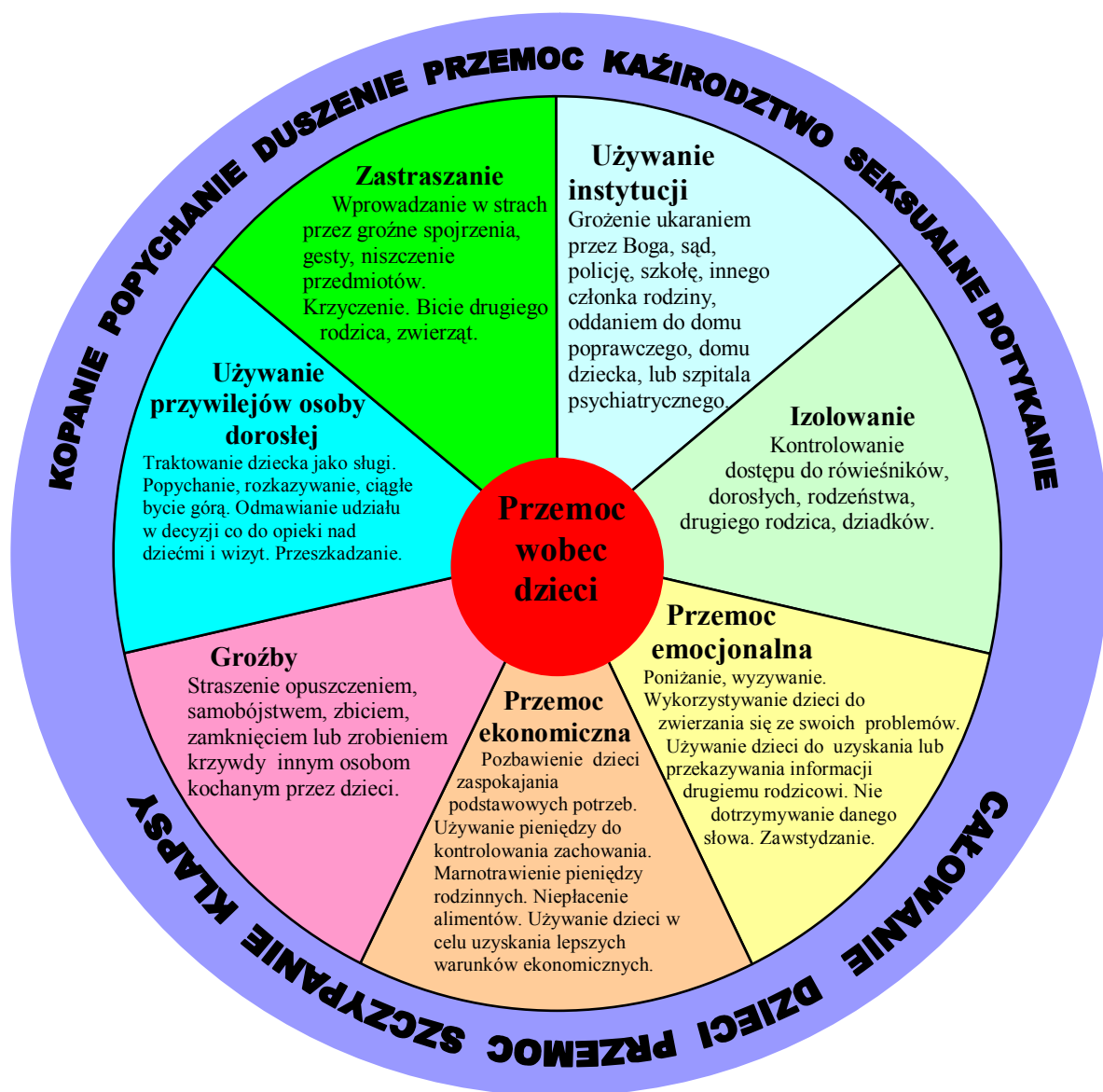
podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

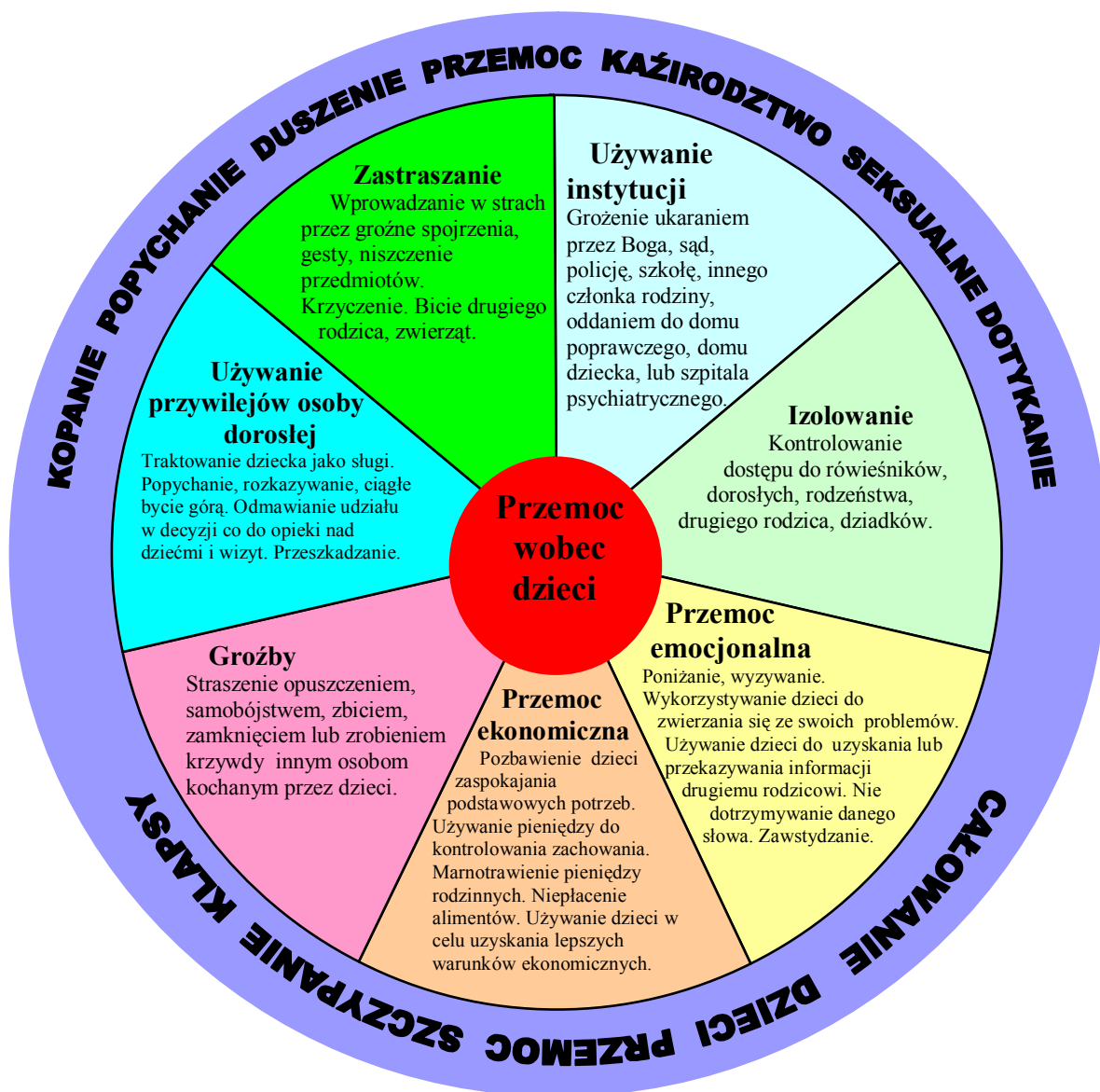
§ 4. Przepisu § 2 nie stosuje się, jeżeli czyn wyczerpuje znamiona czynu zabronionego określonego w art. 228.

Kim jest funkcjonariusz publiczny?

115§ 13. Funkcjonariuszem publicznym jest:

- 1) Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) poseł, senator, radny,
- 2a) (100) poseł do Parlamentu Europejskiego,
- 3) (101) sędzia, ławnik, prokurator, funkcjonariusz finansowego organu postępowania przygotowawczego lub organu nadrzędnego nad finansowym organem postępowania przygotowawczego, notariusz, komornik, kurator sądowy, syndyk, nadzorca sądowy i zarządca, osoba orzekająca w organach dyscyplinarnych działających na podstawie ustawy,
- 4) **osoba będąca pracownikiem administracji rządowej, innego organu państwowego lub samorządu terytorialnego, chyba że pełni wyłącznie czynności usługowe, a także inna osoba w zakresie, w którym uprawniona jest do wydawania decyzji administracyjnych,**
- 5) osoba będąca pracownikiem organu kontroli państwowej lub organu kontroli samorządu terytorialnego, chyba że pełni wyłącznie czynności usługowe,
- 6) **osoba zajmująca kierownicze stanowisko w innej instytucji państwowej,**

Dlaczego świadkowie (pośredni, bezpośredni) unikają przekazywania informacji dotyczących problemu przemocy domowej organom ścigania?

Jakie <u>myślenie</u> stoi za unikaniem tego typu aktywności?	Jakie <u>emocje</u> stoją za unikaniem tego typu aktywności?

Jak wygląda system pomocy ofiarom przemocy domowej w powiecie żarskim?

- 1. Policja (dzielnicowi)**
- 2. Prokuratura**
- 3. Sąd**
- 4. Kuratorzy**
- 5. Punkt konsultacyjny**
  - terapeuta**
  - prawnik**
  - kurator**
  - grupa**
- 6. Zespół interdyscyplinarny**
- 7. Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**
- 8. Ośrodek Pomocy Społecznej**
- 9. Poradnie psychologiczno – pedagogiczna**
- 10. NZOZ Anima Żary/Lubsko, NZOZ Profil Żary**
- 11. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie**

Jak rozmawiać z dzieckiem mogącym być ofiarą przemocy domowej?

Pamiętaj – nie robisz niczego nadzwyczajnego, jesteś osobą ważną dla dziecka dlatego możesz jej pomóc

Ułatwiaj dzielenie się subiektywnymi przeżyciami. W czasie pierwszej rozmowy nie chodzi wyłącznie o zbieranie i ustalanie tzn. obiektywnej prawdy. Ważne są subiektywne reakcje – co dziecko widziało, co myśli i co czuje?

Pamiętaj, że rozmowa to tylko jeden ze sposobów wypowiedziania się dzieci, mogą one napisać, narysować lub pokazać to co przeżywają. Młodsze dzieci mogą odegrać przeżycia przy użyciu zabawek. Można zachęcić dziecko aby narysowało to czego się boi.

Utwierdzaj dziecko w przekonaniu, że jego uczucia o reakcje są naturalne.

Pamiętaj, że normalnym jest że w reakcji na silny stres u dziecka może pojawiać się konfabulacje,

ich obecność nie przekreśla w pełni prawdomówności dziecka.

Rozmawiaj z dzieckiem o tym co mogą zrobić w przypadku powtórzenia się zagrożenia. Dla dziecka ważne jest aby wiedziały, że wie jak co może zrobić żeby się obronić przed krzywdą.

Pamięta aby spokojnie reagować na zwierzenia dziecka.

Kluczowe dla zachowania dziecka jest uważne słuchanie (kontakt wzrokowy, *tz. empatyczne pomrukiwanki* itd.)

Nie sprzyjające jest narzucanie rytmu rozmowie.

Podkreślaj, że dorośli zrobią wszystko, co w ich mocy, by dziecko mogło być bezpieczne, a w sytuacji gdy cokolwiek złego się wydarzy to zawsze będzie miało zapewnioną pomoc/opiekę.

Nie wolno mówić dziecku i zachęcać go do tego żeby zapomniało o tym co się stało, nie myślało o tym co się stało, żeby wzięło się w garść, by było dzielne, nie płakało itd.

Nie wolno nie podejmować tematy gdy dziecko chce mówić i naciskać na to by mówiło kiedy nie chce mówić.

Nie wolno udzielać niejasnych, niekonkretnych odpowiedzi np. że spróbujemy coś z tym zrobić...

Nie wolno fałszywie uspokajać, zapewniać „że nic złego się już Ci nie wydarzy..”

Nie wolno oceniać zachowania w kategoriach złe – dobre.

Należy pamiętać o odpowiednich warunkach dla rozmowy z dzieckiem:

- nie wyciągać dziecka z klasy na rozmowę**
- nie rozmawiać przy innych dzieciach**
- trzeba dysponować czasem**
- właściwe miejsce, to nie może być miejsce którego dziecko się boi**
- spokój, cisza – tel. komórkowy, odgłosy przerwy**
- raczej nie powinno się notować relacji, a co z nagrywaniem?**

Notatkę z czynności należy przekazać Dyrektorowi Placówki - z wnioskiem o zajęcie się sprawą.

Kryteria normy seksuologicznej dla dzieci i młodzieży Czyli jakie zachowania seksualne dzieci są w normie?

1. Aktywność seksualna nie utrudnia realizacji zadań rozwojowych przewidzianych dla tego okresu.

Aktywność seksualna, którą wykazuje małe dziecko lub nastolatek, powinna być jedną z form aktywności rozwojowej. Nie powinna ani ograniczać, ani uniemożliwiać, ani zdominować innych form aktywności.

2. Mieści się w repertuarze zachowań seksualnych charakterystycznych dla danego wieku.

Niestety, bardzo trudno jest określić na podstawie badań weryfikujących teorię, jakie dokładnie zachowania pozostają w repertuarze rozwojowym bardzo małych dzieci.

3. Dokonuje się między osobami będącymi w zbliżonym wieku.

Proponowana przez niektórych autorów graniczna różnica wieku (5-10 lat) między uczestnikami interakcji seksualnej jest sama mało przydatna w ocenie normy. Lepszą miarą jest dodanie do niej wymogu przynależności do tej samej fazy rozwojowej.

W gruncie rzeczy jest to opowiedzenie się za propozycją bardziej rygorystyczną, bo nawiązującą do podziału okresów rozwojowych przebiegających zgodnie z rytmem zmian seksualnych.

4. Oparta jest na zasadzie dobrowolności.

Zachowanie seksualne powinno być dobrowolne. Sama zgoda jest tu warunkiem niezbędnym, choć niewystarczającym do zaliczenia aktywności do normy. Zjawisko skłaniania dzieci przez inne dzieci (szantażem, nagrodą, siłą fizyczną) do wzięcia udziału w czynnościach seksualnych należy do kategorii wykorzystania, tyle tylko, że sprawcą nie jest osoba dorosła. Zachowania seksualne (w każdym wieku) muszą być wolne od agresji, przymusu i przemocy

5. Prowadzi do realizacji celów seksualnych.

Dążenie do uzyskania przyjemności i zachowania więzi stanowi cel zintegrowanej seksualności. Częściowa nawet realizacja tego celu (jednego elementu), na przykład przez masturbację, pozwala zakwalifikować to zachowanie do zbioru normalnych.

Natomiast dążenie do podejmowania zachowań seksualnych, by za ich pomocą uzyskać inne cele (uzależnić od siebie partnera, dokonać upragnionego eksperymentu, otrzymać pieniądze) nie pozwala zaliczyć ich do normy.

Podobna sytuacja występuje, gdy zachowanie seksualne ma wprowadzić moc rozładowywania napięcia, ale niekoniecznie seksualnego, a służy jako środek radzenia sobie ze stresem, nabierając wraz z upływem czasu cech działania obsesyjnego, nałogowego.

6. Nie narusza zdrowia.

Warunek ten musi spełniać każda aktywność seksualna, niezależnie od płci i wieku. Wyklucza on z normy wszelką aktywność, która szkodzi zdrowiu, czy choćby takie zagrożenie stwarza.

7. Nie narusza rażąco przyjętego porządku społecznego.

Wszelka aktywność seksualna człowieka, mimo że należy do sfery intymnej, podporządkowana jest ogólniejszym systemom norm.

Źródło:

Maria Beisert, *Instytut Psychologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu*, Rozwojowa norma seksuologiczna jako kryterium oceny zachowań seksualnych dzieci i młodzieży